Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24806/2024
22.01.2025. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Олег Копривица, адвокат из ..., против тужених ББ, ВВ и ГГ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и поништаја уговора, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 625/24 од 11.09.2024. године, у седници одржаној 22.01.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 625/24 од 11.09.2024. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Панчеву П 1053/20 од 24.10.2023. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе према поднеску тужиље од 29.12.2020. године. Ставом другим изреке, одбијен је основни тужбени захтев тужиље да се утврди да је ништав уговор о доживотном издржавању Р3 210/2013 од 13.02.2013. године закључен између ДД, као даваоца издржавања и ЂЂ и ЕЕ, као прималаца издржавања, што би тужени били дужни признати и трпети, као неоснован. Ставом трећим изреке, усвојен је евентуални тужбени захтев тужиље па је поништен уговор о доживотном издржавању 15 Р3 210/2013 од 13.02.2013. године, закључен између ДД, као даваоца издржавања и ЂЂ и ЕЕ, као прималаца издржавања, те да се његова правна дејства стављају ван снаге, што су тужени као наследници сада пок. ДД били дужни признати и трпети. Ставом четвртим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тражено да се утврди да предмет заоставштине иза сада пок. ЂЂ представља 1/1 непокретност уписане у листу непокретности .. КО ... и то на парцели Топ бр. .. земљиште под објектом, површине 169м², земљиште уз објекат површине 256м² са породичном стамбеном зградом и помоћним објектима изграђени на парцели Топ бр. .. у ..., улица ... број .., парцела Топ .. њива у грађевинском подручју површине од 225м², а што би тужени били дужни признати и трпети. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да тужиљи солидарно надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 639.850,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 625/24 од 11.09.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Панчеву П 1053/20 од 24.10.2023. године у ставу трећем изреке, тако што је одбијен као неоснован евентуални тужбени захтев тужиље којим је тражила да се поништи уговор о доживотном издржавању Р3 210/2013 од 13.02.2013. године, закључен између ДД, као даваоца издржавања и ЂЂ и ЕЕ, као прималаца издржавања, те да се његова правна дејства стављају ван снаге, што су тужени као наследници сада пок. ДД били дужни признати и трпети. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке пресуде Основног суда у Панчеву П 1053/20 од 24.10.2023. године тако што је обавезана тужиља да туженима солидарно накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 577.500,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженима солидарно накнади трошкове другостепеног поступка у укупном износу од 66.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду да је првостепена пресуда преиначена од стране другостепеног суда, то су се стекли услови да се о ревизији разматра у смислу члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23).

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ДД, као давалац издржавања је са сада пок. ЂЂ и сада пок. ЕЕ као примаоцима издржавања, закључио уговор о доживотном издржавању који је оверен код Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Алибунару Р3 210/2013 дана 13.02.2013. године. Наведеним уговором примаоци издржавања су се обавезали да након своје смрти оставе даваоцу издржавања непокретности опредељене у том уговору (као и покретне ствари) а давалац издржавања се обавезао да примаоце издржавања доживотно издржава сходно њиховим потребама. Није била уговорена заједница живота, а уговором је констатовано да се давалац издржавања годинама уназад пре закључења уговора бринуо о примаоцима издржавања, тако да је уговором формално уређен њихов однос. Тужиља је ћерка и законски наследник пок. ЂЂ из првог брака, а ЂЂ је преминуо дана ...2013. године. Давалац издржавања ДД је пасторак покојном ЂЂ, а син ЕЕ а која је била у браку са ЂЂ. Решењем Основног суда у Панчеву – Судска јединица у Алибунару Ов 1013/13 од 22.07.2013. године, тужиља је упућена на парницу ради оспоравања предметног уговора о доживотном издржавању. Сада пок. ЂЂ се разболео четири месеца пре наступања смртног исхода. Утврђено је да има дијагнозу аденокарцином желудца односно злоћудни тумор желудца и да је слабокрвног секундарног типа која је била узрокована постојањем злоћудне болести и да има обољење срчаног мишића. Болнички је лечен и отпуштен из опште болнице у Панчеву 10 дана након пријема, почев од 16.11.2012. године. Месец дана након закључења

уговора о доживотном издржавању ЂЂ је преминуо. Обављено је вештачење од стране неуропсихијатра на околност расуђивања покојног ЂЂ за закључење уговора па је на основу налаза и мишљења вештака неуропсихијатра утврђено да у време закључења уговора о доживотном издржавању код сада пок. ЂЂ нису постојале никакви подаци који би говорили о његовој психичкој измењености тако да код њега није постојало стање привремене или трајне душевне болести, односно душевне поремећености, излапелости (деменције) или теже душевне болести које би могле утицати на способност за закључивање уговора. Вештачењем од стране вештака хирурга утврђено је да је због недостатка наведених медицинских параметара врло тешко и готово немогуће реално и одговарајуће сагледати физичко стање пок. ЂЂ на дан закључења уговора о доживотном издржавању. ЂЂ је примао одређене инјекције што му је умањивало болове. Било би тешко проценити брзину развоја болести у тренутку потписивања уговора о доживотном издржавању. Здравствено стање пок. ЂЂ било би повољније да је медицински праћен са одговарајућом терапијом. Средња линија преживљавања у поменутом стадијум канцера желудца је између три и 12 месеци. Да је оперисан стопа преживљавања преко пет година је преко 18 до 20%. Болест код пок. ЂЂ је дијагностикована у новембру 2012. године и индикативно је напредовала а у марту следеће године оперативни третман био би контрапродуктиван јер би више штетио него помогао здрављу пацијента ЂЂ који је био у завршној фази злоћудне болести.

При овако утврђеном чињеничном стању, полазећи од одредбе члана 203. Закона о наслеђивању првостепени суд је закључио да приликом закључења уговора о доживотном издржавању није било неизвесности колико ће живети прималац издржавања и колико би трајала обавеза даваоца издржавања. Пок. ЂЂ је знао за болест, а знао је и давалац издржавања ДД па сходно томе да уговор није представљао никакву неизвесност за даваоца издржавања а с обзиром на временски размак између постављене дијагнозе и закључења уговора и смрти примаоца издржавања то предметни уговор није имао обележје алеаторности па су испуњени услови за поништај тог уговора. Стога је евентуални тужбени захтев усвојен.

Другостепени суд није прихватио овакав закључак првостепеног суда, налазећи да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Наиме, према одредби члана 203. став 1. Закона о наслеђивању предвиђено је кад се може поништити уговор о доживотном издржавању. У конкретном случају из чињеничног стања произлази да је сада пок. ЂЂ због старости и слабог здравља хтео да закључи уговор о доживотном издржавању јер је желео да задње дане проживи достојанствено. Била му је потребна нега, а давалац издржавања се бринуо о његовим потребама као и потребама другог примаоца издржавања сада пок. ЕЕ. Давалац издржавања се старао о њиховој личној и стамбеној хигијени, уредно и редовно обезбеђивао све што им је било потребно, пок. ЂЂ је набављао лекове и после његове смрти давалац издржавања је сносио трошкове сахране, у складу са месним обичајима и у свему је поступио у складу са закљученим уговором. Након смрти ЂЂ, ДД је наставио да извршава и своје обавезе према другом примаоцу издржавања, уговарачу ЕЕ све до њене смрти ...2017. године, што значи да је своје обавезе извршавао дуги низ година. И пре смрти пок. ЂЂ, сада пок. ДД се бринуо о ЂЂ, а након његове смрти наставио је да се брине и о другом примаоцу издржавања сада пок. ЕЕ. Стога је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиље.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева тужиље. Из утврђених чињеница јасно произлази да је прималац издржавања сада пок. ЂЂ знао да болује од тешке болести. Желео је да задње дане проживи достојанствено па се стога и одлучио на закључење уговора о доживотном издржавању, а давалац издржавања се и раније бринуо о њему као и о другом примаоцу издржавања ЕЕ. Према члану 203. став 1. Закона о наслеђивању прописано је да на захтев законских наследника примаоца издржавања суд може поништити уговор о доживотном издржавању ако због болести или старости примаоца издржавања уговора није представљао никакву неизвесност за даваоца издржавања. На основу вештачења од стране вештака хирурга, утврђено је да би за покојног ЂЂ било повољније да је медицински праћен и ординиран симптоматском терапијом, ако није могуће радикално лечење с обзиром да је болест узнапредовала, али да се у конкретном случају могао очекивати смртни исход. Међутим, како ЂЂ није медицински праћен и сагледан тешко је проценити брзину развоја болести у тренутку потписивања уговора о доживотном издржавању. Средња линија преживљавања у поменутом стадијуму канцера желудца између три и 12 месеци. ЂЂ је канцер евидентиран у новембру 2012. године и исти је преминуо у марту месецу следеће године, па би оперативни захват био контрапродуктиван јер би више штетио него помогао здрављу пацијента ЂЂ. Међутим, давалац издржавања сада пок. ДД је и пре тога водио рачуна о примаоцима издржавања и сада пок. ЂЂ, водио је рачуна о њиховој личној и стамбеној хигијени и уредно је обезбеђивао ЂЂ све што му је било потребно у погледу лекова, а након његове смрти сносио је трошкове сахране у складу са месним обичајима и одредбом уговора о доживотном издржавању. Након смрти ЂЂ наставио је да врши испуњење уговорних обавеза и према другом примаоцу издржавања сада пок. ЕЕ. Сазнање даваоца издржавања да покојни ЂЂ болује од тешке малигне болести аденокарцинома желудца, не чини само по себи разлог за поништај уговора, искључиво због тога што је смрт примаоца издржавања наступила убрзо после закљученог уговора. Правилно је закључено да је циљ закључења уговора било правно обликовање фактичког стања јер се давалац издржавања и раније бринуо о здрављу ЂЂ, па је правилно закључено да смрт примаоца издржавања ЂЂ која се очекивала није могла бити мотив и основа закључења уговора о доживотном издржавању. Сходно свему изнетом, нису прихватљиви наводи из ревизије тужиље да у конкретном случају недостаје алеаторност.

Сходно напред изнетом, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић